

UMEÅ UNIVERSITET

SYSTEMBESKRIVNING AV INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Typ av dokument:	Regel
Datum:	2025-02-20
Dnr:	FS 1.6.2-166-25
Beslutad av:	Universitetsstyrelsen
Giltighetstid:	2025-02-20 och tills vidare
Område:	Styrning, ekonomi, planering och uppföljning
Ansvarig förvaltningsenhet:	Planeringsenheten
Ersätter dokument:	Systembeskrivning av intern styrning och kontroll Universitetsstyrelsen 2024-02-20 (FS 1.6.2-2309-23)

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

1.	Beskrivning	3
2.	Bakgrund.....	3
3.	Organisation och beslutande organ.....	3
3.1	Organisation och ansvar.....	4
3.2	Delegationsordning och universitetsgemensamma styrdokument	6
3.3	Beslut.....	7
4.	Verksamhetsplanering, budgetarbete och uppföljning	7
4.1	Ekonomistyrning.....	8
5.	Den interna miljön.....	9
5.1	Jäv, mutor och korruption	9
5.2	Visselblåsning.....	9
5.3	Systematiskt arbetsmiljöarbete och lika villkor	10
6.	Uppföljning, kvalitetsarbete och granskning	10
6.1	Internrevisionen.....	10
6.2	Kvalitetssystem för utbildning	10
6.3	Kvalitetssystem för forskning.....	11
6.4	Universitetskanslersämbetet.....	11
6.5	Riksrevisionen.....	11
6.6	Övrig granskning	11
7.	Bedömning av intern styrning och kontroll.....	11
7.1	Riskanalys.....	13
8.	Övriga lagar och förordningar med krav på riskanalys	14
8.1	Förordningen (1995:1300) om statliga myndigheters riskhantering .	14
8.3	Dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation)	15
8.4	Säkerhetsskyddslag (2018:585)	15

Bilaga 1 Förteckning över lagar, förordningar och föreskrifter samt styrdokument som hänvisas till i systembeskrivningen

UMEÅ UNIVERSITET

1. Beskrivning

Regelverket beskriver Umeå universitetets system för intern styrning och kontroll.

2. Bakgrund

Ledningen vid myndigheter under regeringen som omfattas av förordningen om intern styrning och kontroll (2007:603) ska i anslutning till underskriften i årsredovisningen, lämna en bedömning av huruvida verksamhetens process för intern styrning och kontroll är betryggande. Myndighetsledningen ansvarar för att det finns en process för intern styrning och kontroll vid myndigheten som fungerar på ett betryggande sätt. Denna process ska säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Universitetet ska även tillämpa Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd (ESVFA 2022:8) om intern styrning och kontroll. Med begreppet myndighetsledning för Umeå universitet i förordningstextens mening avses Universitetsstyrelsen. 3 § Myndighetsförordningen har följande lydelse:

3 § Myndighetens ledning ansvarar inför regeringen för verksamheten och skall se till att den bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel.

Processen för intern styrning och kontroll ska även förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter. Myndighetsledningen ska säkerställa att det inom myndigheten finns en god intern miljö som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll.

Vidare framgår av förordning om intern styrning och kontroll att följande moment ska ingå i processen: riskanalys, åtgärder, uppföljning och dokumentation.

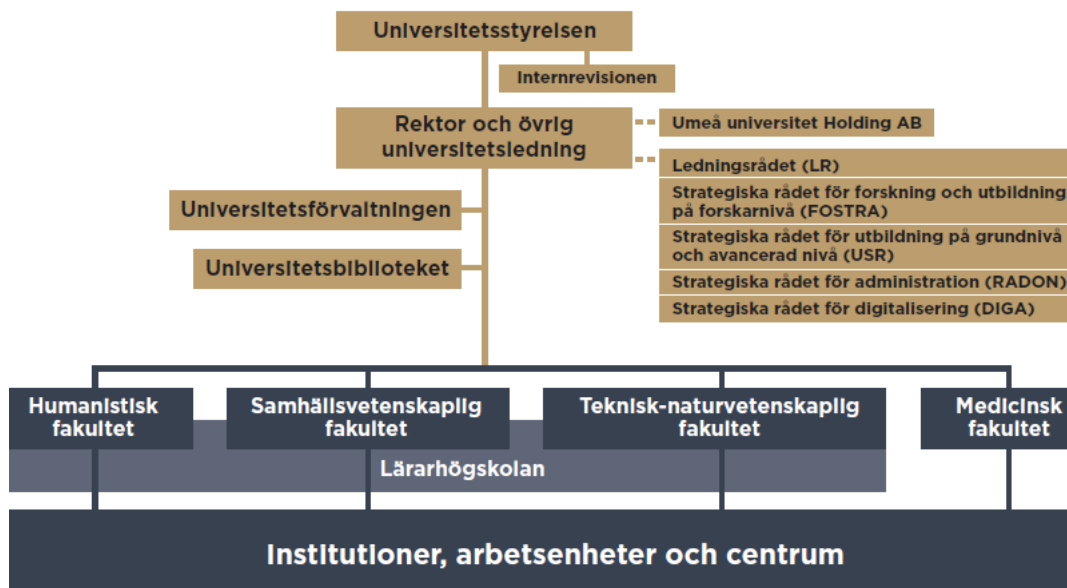
Utöver förordningen om intern styrning och kontroll finns fler lagar och förordningar med krav på riskanalys. Dessa anges i avsnitt 8 *Övriga lagar och förordningar med krav på riskanalys* och hanteras i enskilda riskanalyser och handlingsplaner.

3. Organisation och beslutande organ

Umeå universitets arbetsordning fastställer och beskriver universitetets styrelse, universitetets övergripande organisations- och beslutsstruktur samt de olika funktionernas och rollernas ansvar och uppgifter. I arbetsordningen anges även den lagstiftning och hantering som gäller för universitetets handläggning av beslutsärenden. Arbetsordningen anger även vilka rutiner som ska finnas i rapporteringen mellan de olika organisatoriska nivåerna inom universitetet.

UMEÅ UNIVERSITET

3.1 Organisation och ansvar

I följande avsnitt definieras ansvarsområden för arbetet med intern styrning och kontroll inom Umeå universitet. Överordnad nivå är alltid skyldig att vidta åtgärder om inte underliggande chefsnivå genomför åtgärder vid återkommande eller allvarliga regelöverträdelser. Vid sådana situationer ska kommunikation ske mellan de olika chefsnivåerna. En öppen kommunikation mellan de olika nivåerna är något som alltid eftersträvas inom universitetet.

3.1.1 Universitetsstyrelsen

Universitetsstyrelsen är universitetets högsta beslutande organ och har det övergripande ansvaret för att det finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt vid Umeå universitet. Det är universitetsstyrelsens ansvar att verksamheten bedrivs rättssäkert, effektivt, redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel. Sedan den 1 september 2024 gäller tillägget i högskoleförordningen (1993:100) 2 kap. 2 § som anger att styrelsen för en högskola också ska besluta i viktigare frågor om verksamhetens säkerhet. Tillägget innebär att styrelsen har ett ansvar på en strategisk nivå för att erforderliga åtgärder vidtas vid lärosätet avseende verksamhetens säkerhet. Från och med 2024 sker, utifrån detta, en årlig information om universitetets arbete inom säkerhetsområdet vid styrelsens sammanträde i december.

3.1.2 Universitetsledning

Rektor ansvarar under universitetsstyrelsen för arbetet med att säkerställa att universitetet har en god intern styrning och kontroll som genomsyrar hela verksamheten. Rektor ansvarar för beredning av universitetsstyrelsens beslut kring intern styrning och kontroll och att det finns lämpliga stödfunktioner och system för att säkerställa och att följa upp arbetet inom området.

UMEÅ UNIVERSITET

Prorektor är ställföreträdande till rektor och tjänstgör i rektors ställe när denne inte är i tjänst samt ersätter även i övrigt rektor i den utsträckning som rektor bestämmer.

Universitetsdirektör ansvarar för att säkerställa att det finns en tydlig och etablerad process för intern styrning och kontroll på universitetsgemensam nivå, och har därtill ett operativt ansvar inom universitetsförvaltningen.

3.1.3 Fakultetsnämnder

Fakultetsnämnderna utgör de vetenskapliga ledningsorganen på fakultetsnivå och ansvarar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt forskning och utbildning på forskarnivå. En av fakultetsnämndens huvuduppgifter är att årligen följa upp samtliga verksamheter inom fakulteten. I detta ansvar ingår att kvalitetssäkra och utveckla metoder samt arbetssätt inom hela fakulteten.

Dekan har det övergripande ledningsansvaret för fakulteten. Dekanen ansvarar för att fakulteten följer universitetets interna ekonomiadministrativa, personaladministrativa och studieadministrativa bestämmelser i enlighet med gällande regler, samt följer beslutad delegationsordning. Dekan ansvarar även för att verksamheten vid fakulteten bedrivs i enlighet med såväl universitetets egna styrdokument som gällande författningar och avtal. Dekan ansvarar också för att säkra och utveckla intern styrning och kontroll inom sitt respektive ansvarsområde. I enlighet med universitetets arbetsordning har dekan rätt att fatta beslut i enlighet med rektors besluts- och delegationsordning och är alltid skyldig att vidta åtgärder om inte underliggande chefsnivå genomför åtgärder vid återkommande eller allvarliga regelöverträdelser.

3.1.4 Lärarhögskolans styrelse

Styrelsen för Lärarhögskolan vid Umeå universitet utgör det vetenskapliga ledningsorganet och har det strategiska ansvaret för Lärarhögskolans verksamhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt forskning och utbildning på forskarnivå. Inom dessa verksamheter ingår att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid universitetet kommer till nytta. Styrelsen ansvarar för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av forskning och utbildning inom högskolans område. Föreståndaren för Lärarhögskolan har det övergripande ledningsansvaret för Lärarhögskolan och ansvarar för att säkra och utveckla intern styrning och kontroll inom sitt ansvarsområde.

3.1.5 Biblioteksstyrelsen

Biblioteksstyrelsen beslutar om viktigare frågor rörande Universitetsbibliotekets övergripande inriktning och utveckling. Överbibliotekarien har det övergripande ledningsansvaret för Universitetsbiblioteket och ansvarar för att säkra och utveckla intern styrning och kontroll inom sitt ansvarsområde.

UMEÅ UNIVERSITET

3.1.6 Prefekter och övriga chefer

Prefekter och övriga chefer har det övergripande ledningsansvaret för institutionen eller motsvarande och för att säkra och utveckla intern styrning och kontroll inom sitt ansvarsområde. Prefekt eller föreståndare för institution respektive arbetsenhet ansvarar för att universitetets interna ekonomiadministrativa, personaladministrativa och studieadministrativa bestämmelser i enlighet med gällande regler följs samt även beslutad delegationsordning.

3.1.7 Planeringsenheten

Planeringsenheten vid universitetsförvaltningen bereder, utifrån universitetsdirektörens uppdrag, det universitetsgemensamma arbetet med intern styrning och kontroll vid Umeå universitet.

3.1.8 Internrevisionen

Internrevisionen är en oberoende och objektiv gransknings- och rådgivningsverksamhet med uppgift att tillföra värde och att stödja universitetet att nå målen för verksamheten. Internrevisionen ska bistå universitetsstyrelsen att nå sina mål genom att granska och lämna rekommendationer till förbättringar av universitetets process för intern styrning och kontroll.

3.2 Delegationsordning och universitetsgemensamma styrdokument

3.2.1 Delegationsordning

Regeln Rektors besluts- och delegationsordning anger vilka beslut som rektor fattar och vilka beslut som delegerats till annan beslutsfattare inom organisationen. Vid Umeå universitet ska beslutsprocessen på alla nivåer vara transparent och lättillgänglig. Besluts- och delegationsordningen ska vara väldefinierad och tydlig. I delegationsordningen förtecknas således ärendeslag och ärenden där rektor ursprungligen är beslutsfattare. Besluts- och delegationsordningen innefattar ärendeslagen inom;

- Ekonomi och avtal
- Utbildning
- Organisation och förvaltning m.m.
- Personal

Utifrån delegationsordningen har fakultetsnämnderna, dekanerna, universitetsdirektören, biblioteksstyrelsen, överbibliotekarien, föreståndare och prefekt respektive styrelsen för Lärarhögskolan och Handelshögskolan utarbetat och fastställt sina vidaredelegationer. Dessa delegationsordningar följer strukturen i rektors besluts- och delegationsordning.

UMEÅ UNIVERSITET

3.2.2 Arbetsordning för Umeå universitet samt regler för institutioner, arbetsenheter, centrum och högskolor

Arbetsordningen fastställer och beskriver universitetets övergripande organisations- och beslutsstruktur samt de olika funktionerna och rollernas ansvar och uppgifter. I arbetsordningen anges även den lagstiftning och hantering som gäller för universitetets handläggning av beslutsärenden. Nu gällande arbetsordning fastställdes av universitetsstyrelsen den 4 oktober 2023 (FS 1.1-1769-23).

Regler för institutioner, arbetsenheter, centrum och högskolor utgår från arbetsordning för Umeå universitet. Reglerna preciserar kriterier, varaktighet och organisationen för dessa samt formerna för inrättande, uppföljning, avveckling eller ombildande av enheter.

3.2.3 Anställningsordning för lärare vid Umeå universitet

Anställningsordningen beskriver generella utgångspunkter för rekrytering av lärare, föreskrifter för rekrytering av respektive lärarkategori samt regler om befordran och sakkunniggranskning. Nu gällande anställningsordning fastställdes av universitetsstyrelsen den 2 oktober 2024 (FS 1.1-939-24).

3.3 Beslut

Umeå universitet är en myndighet som lyder under myndighetsförordningen (2007:515). Det innebär att beslut ska avgöras efter föredragning. I arbetsordningen eller i särskilda beslut får myndigheten bestämma att ärenden som avgörs av någon annan person än myndighetens chef inte behöver föredras. Vid Umeå universitet kan beslut av examinator om betyg fattas utan att det föredras.

Beslutsprocesserna ska, på alla nivåer i organisationen, vara transparenta och lättillgängliga och beslutsordningen ska vara väldefinierad och tydlig. För varje beslut i ett ärende ska en handling upprättas som visar dagen för beslutet, beslutets innehåll, vem som har fattat beslutet, vem som har varit föredragande och vem som har varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet. Om beslutet rör en enskild ska dessutom beslutet innehålla de skäl som bestämt utgången och eventuell avvikande mening. Om beslutet kan överklagas ska det även innehålla en överklagandehänvisning.

Delegation ska ges på så sätt att ärenden blir effektivt behandlade med rätt kompetens. Ansvar och befogenhet ska följas åt. Alla beslut ska dateras och diarieföras.

4. Verksamhetsplanering, budgetarbete och uppföljning

Umeå universitets vision, verksamhetsplanering och budget utgör tillsammans de strategiska och planeringsmässiga utgångspunkterna för att säkerställa att universitetet bedriver forskning och utbildning av hög kvalitet. Som grund för budgetarbetet och för all övrig verksamhetsplanering vid Umeå universitet finns visionsdokument Vision för Umeå universitet (FS 1.1-96-19). Visionen anger riktning och beskriver var Umeå universitet vill

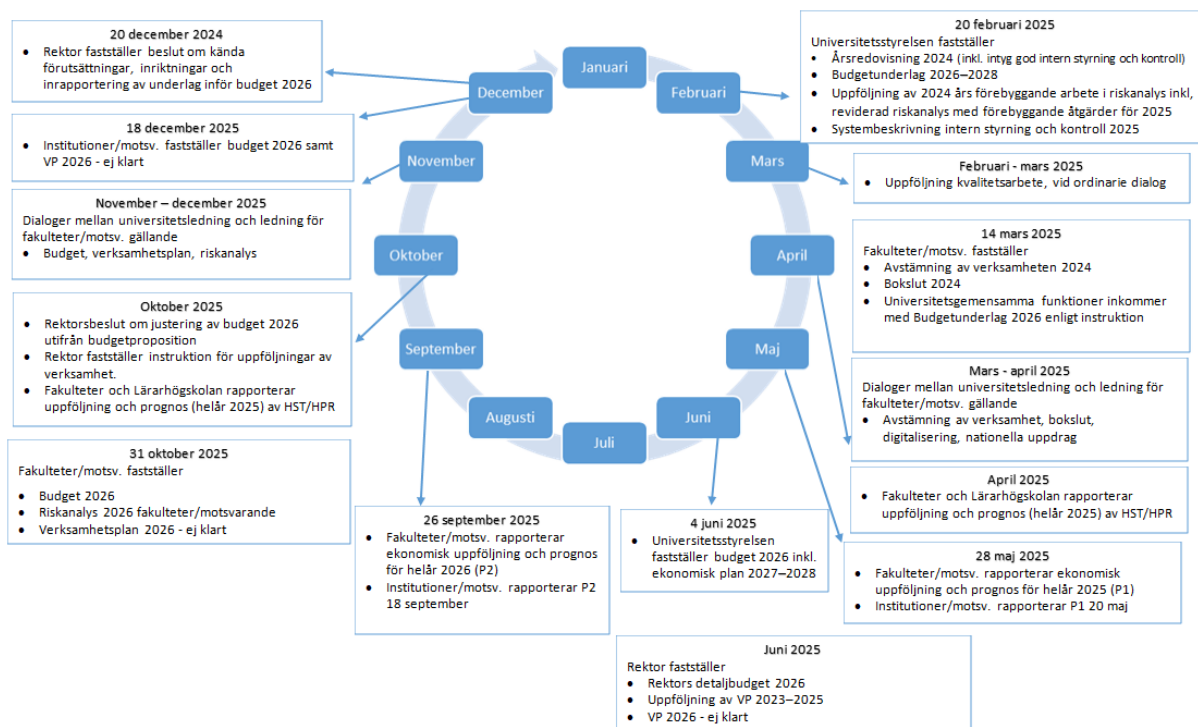
UMEÅ UNIVERSITET

vara i framtiden. Visionen är formulerad i tre övergripande utvecklingsområden: Umeå universitet tar framtidansvar, Kunskapsutveckling i samspel samt Konkurrenskraft och stolthet. Universitetsstyrelsen fastställde visionsdokumentet den 3 april 2019. Dokumentet utgör basen för en långsiktig verksamhetsplanering vid universitetet med treårscykler, där utgångspunkten är att arbeta med ett tillitsbaserat förhållningssätt.

Dispositionen i den universitetsgemensamma verksamhetsplanen bygger på teman, inriktningar och lärande eller resultat som ska uppnås (indikatorer). Umeå universitets strategiska råd för forskning och utbildning på forskarnivå (FOSTRA), utbildning på grundnivå och avancerad nivå (USR), administration (RADON), och digitalisering (DIGA) ansvarar för att utveckla och följa upp de teman, inriktningar och resultat som faller inom respektive ansvarsområde. Ytterligare en utgångspunkt för all verksamhetsplanering är den budget som universitetsstyrelsen årligen fastställer och respektive fakultets budget.

Universitetsstyrelsen beslutar om universitetets budgetramar för kommande år samt preliminära ramar för de kommande två åren. Utifrån detta fattar rektor årligen detaljbeslut om fördelning till fakulteter, Lärarhögskolan, Universitetsförvaltning, övrig universitetsgemensam verksamhet samt Universitetsbiblioteket.

Årscykel för planering och uppföljning vid Umeå universitet.

4.1 Ekonomistyrning

Ekonomistyrreglerna tydliggör huvudprinciper för ekonomistyrning inom universitetet, samt ansvar och befogenheter för universitetets chefer gällande ekonomi. I ekonomistyrreglerna anges även vad som ingår i ansvaret för budget, ekonomisk uppföljning och prognos, samt vid bokslut. I regel för chefens ansvar och behörighet att förfoga över myndighetens medel

UMEÅ UNIVERSITET

tydliggörs att det ska finnas fungerande ekonomiadministrativa rutiner och en god intern kontroll. Det innebär att erforderliga kontroller ska finnas inbyggda i institutionens organisation och arbetsrutiner. Fördelning av arbetsuppgifter och ansvar ska göras så att ingen person ensam ska kunna handlägga ett ärende med ekonomiska konsekvenser.

5. Den interna miljön

Umeå universitets värdegrund baseras på den statliga värdegrunden. I den samlas de normer och värden som ska präglade det dagliga arbetet vid statliga myndigheter. De sex värdegrundsprinciperna är: demokrati, legalitet, objektivitet, fri åsiktsbildning, respekt samt effektivitet och service. Syftet är att skapa ett gemensamt förhållningssätt i hur universitetets medarbetare ska bemöta varandra och andra.

Genom regelbundna dialoger om värdegrunden utifrån de intressekonflikter som kan uppstå i det dagliga arbetet utvecklar universitetet förmågan att hantera svåra situationer och att bygga en god förvaltningskultur.

Universitetet har samlat samtliga universitetsgemensamma styrdokument på en sida på externwebben. Dessa styrdokument är kategoriserade som regel, handlägningsordning, plan eller policy och fastställs av rektor eller universitetsstyrelse. Syftet med detta är att regelverken ska vara lättillgängliga och kända i verksamheten. Vid förändringar i regelverken kommuniceras detta som nyheter på intranätet. Nedan följer några exempel på dessa regelverk.

5.1 Jäv, mutor och korrupcion

Jävsreglerna finns i förvaltningslagen och reglerar vem som på grund av intressekonflikter anses vara jävig i samband med handläggning av ärenden och beslut. Universitetets policy mot korrupcion tydliggör hur gällande lagstiftning avseende korrupcion, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter tillämpas vid Umeå universitet. Policyn ger vägledning för anställda och syftar till att upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet som gäller för anställda inom offentlig förvaltning. Med syfte att säkerställa en skyndsam och rättssäker hantering av misstänkta oegentligheter och att stödja medarbetare vid universitetet som hanterar sådana ärenden beslutade rektor i april 2024 om Handlägningsordning för hantering av misstänkta oegentligheter.

5.2 Visselblåsning

I lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden finns bestämmelser om skyldighet för verksamhetsutövare att inrätta rapporteringskanaler för rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om vissa angivna missförhållanden. Enligt lagen har Umeå universitet i sin egenskap av verksamhetsutövare skyldighet att bland annat ha en intern rapporteringskanal och ett förfarande för rapportering och uppföljning som personer, som är eller varit verksamma hos universitetet, ges tillgång till. Universitetets handlägningsordning för visseblåsning anger hur Umeå universitets visseblåsarfunktion ska fungera. Den beskriver universitetets rapporteringskanaler och hur uppföljningsärenden ska handläggas av behörig enhet.

UMEÅ UNIVERSITET

5.3 Systematiskt arbetsmiljöarbete och lika villkor

Systematiskt arbetsmiljöarbete innebär arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp arbetsmiljön i enlighet med vad som anges i Arbetsmiljölagen (1977:1160). Detta ska universitetet göra på ett sådant sätt att det förebygger ohälsa och olycksfall i arbetet samt i övrigt uppnår en god arbetsmiljö. Universitetets organisation för arbetsmiljö och lika villkor stödjer chefer och medarbetare i deras arbete att utveckla en god intern miljö och utgår från till exempel cykliska medarbetarundersökningar.

6. Uppföljning, kvalitetsarbete och granskning

Umeå universitet rapporterar årligen sin verksamhet enligt instruktion och regleringsbrev. Processen för återrapportering involverar hela universitetets verksamhet och hanteras enligt särskilda anvisningar.

Uppföljning sker bland annat via dialogträffar mellan olika organisatoriska nivåer och avstämningar av verksamhetsplaner där teman och indikatorer följs upp. Vid rektors kontinuerliga dialoger med ledningen vid fakulteter, Lärarhögskolan, Universitetsbiblioteket och Universitetsförvaltningen är avvikelser i verksamheten en stående punkt.

Universitetet har även ett antal handlingsplaner och policys gällande kompetensförsörjning, klimat och hållbarhet, arbetsmiljö och lika villkor, HRS4R (Human Resources Strategy for Researchers) samt jämställdhetsintegrering. Planerna ägs av en ansvarig förvaltningsenhet med koppling mot ett strategiskt råds ansvarsområde. Handlingsplanerna följs upp i särskild ordning enligt vad som framgår av respektive plan.

6.1 Internrevisionen

Internrevisionen ska genom granskning och rådgivning lämna förslag till förbättringar av universitetets process för intern styrning och kontroll. En statusuppdatering ska även lämnas av tidigare års iakttagelser och rekommendationer. Internrevisionen ska utifrån en egen analys av verksamhetens risker självständigt granska om ledningens interna styrning och kontroll är utformad så att universitetet med rimlig säkerhet fullgör kraven i myndighetsförordningen. Universitetsstyrelsen beslutar om riktlinjer för Umeå universitets internrevision. Regler för internrevisionen vid Umeå universitet omfattar bland annat anvisningar kring internrevisionens organisering, oberoende och uppgifter.

6.2 Kvalitetssystem för utbildning

Umeå universitet har ett sammanhållet kvalitetssystem för utbildning som är integrerat i lärosätets verksamhetscykel. Kvalitetssystemet bygger på nio aktiviteter som stödjer, utvecklar och synliggör det systematiska kvalitetsarbetet. Aktiviteterna omfattar sammantaget universitetets samtliga organisatoriska nivåer och genomförs i olika tidscykler. Aktiviteterna är studentundersökningar, studentkårsskrivelse, kursutvärdering, programvärdering, säkring av nationella examensmål, verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för utbildningsprogram och forskarutbildningsämne, utbildningsutvärdering genom kollegial extern granskning, fakultetsaudits samt uppföljning och utvärdering av kvalitetssystemet.

UMEÅ UNIVERSITET

6.3 Kvalitetssystem för forskning

I Umeå universitets Policy för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av forskning anges principer och övergripande ansvars- och rollfördelning för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av forskning vid universitetet. Policyn är vägledande för kvalitetsarbetet inom forskning på alla nivåer vid universitetet. Utifrån policyn har rektor beslutat om ett uppdrag att ta fram en plan för pilotgranskningar av forskning vid Umeå universitet vilket konkretiserades i det universitetsgemensamma projektet Kvalitetsdrivande forskningsutvärderingar för tiden 2024–2025. En utgångspunkt för projektet är det gemensamma ramverket för lärosätenas kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskning som Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) antagit.

6.4 Universitetskanslersämbetet

Universitetskanslersämbetet är en myndighet med uppdrag att granska kvaliteten i högre utbildning och lärosätenas system för kvalitetssäkring av högre utbildning och forskning samt utöva juridisk tillsyn över alla universitet och högskolor. Universitetskanslersämbetet har även till uppgift att följa upp och analysera utveckling och trender inom den svenska högskolan samt ansvara för all officiell statistik inom högskoleområdet.

6.5 Riksrevisionen

Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt och har i uppdrag att granska statlig verksamhet för att tillse att statsförvaltningen har god resursanvändning och utövar en effektiv förvaltning. Riksrevisionen granskar universitetets ekonomi och verksamhet. Årligen granskas universitetets årsredovisning och därutöver görs olika temagranskningar. Riksrevisionen rapporterar till universitetsledningen både muntligt och skriftligt i revisions-PM.

6.6 Övrig granskning

Det finns även andra statliga myndigheter som genomför granskning av Umeå universitet, exempelvis Integritetsskyddsmyndigheten m.fl.

7. Bedömning av intern styrning och kontroll

I årsredovisningen ska universitetet lämna en bedömning om den interna styrningen och kontrollen har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. En redovisning av vad som legat till grund för universitetsstyrelsens bedömning ska också lämnas. Bedömningen omfattar all verksamhet som myndigheten ansvarar för, oavsett finansieringsform. Beskrivningen kan utgå från de områden som regleras i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll och bör översiktligt omfatta hur myndigheten arbetar med att förebygga korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter. Den systematiska och regelbundna uppföljningen och bedömningen av den interna styrningen och kontrollen, enligt 5 § förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll, bör utgöra grunden för myndighetsledningens bedömning. Enligt Ekonomistyrningsverket kan underlagen utgöras av internrevisionens granskning, andra

UMEÅ UNIVERSITET

interna uppföljningar som till exempel uppföljning av verksamheten och externa granskningar som exempelvis Riksrevisionens årliga revision. I universitetets årsredovisning framgår de underlag som utifrån detta utgör grunden för universitetsstyrelsens bedömning.

För att i årsredovisningen redovisa sin bedömning av att den interna styrningen och kontrollen har varit betryggande ska följande mening användas:

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Om det inte har varit betryggande vid något tillfälle under året använder universitetsstyrelsen meningen:

Vi bedömer att det har funnits brister i den interna styrningen och kontrollen under den period som årsredovisningen avser enligt följande.

Meningarna får inte användas tillsammans och inte heller förändras.

Om universitetsstyrelsen bedömer att det har funnits väsentliga brister i den interna styrningen och kontrollen ska bristerna kortfattat redovisas till regeringen i årsredovisningen.

Universitetet redovisar brister som berör universitetsstyrelsens ansvar för verksamheten inför regeringen. Det är väsentliga brister som påverkar regeringens uppföljning, prövning eller budgetering av myndighetens verksamhet. Det är universitetsstyrelsen som avgör om det är en brist.

En brist kan gälla någon aspekt av processen för intern styrning och kontroll som berör hela eller någon del av verksamheten. Det kan till exempel vara att universitetet i sin riskhantering:

- låter bli att förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri eller andra oegentligheter,
- saknar en riskanalys som omfattar aktuella eller väsentliga risker för hela eller del av verksamheten,
- låter bli att vidta nödvändiga åtgärder,
- avstår från att samarbeta med en annan myndighet för att vidta åtgärder eller avstår från att informera regeringen om att sådant samarbete inte resulterat i nödvändiga åtgärder,
- låter bli att göra en avvägning mellan den kostnad en viss åtgärd för med sig och den förväntade nyttan av åtgärden, eller
- låter bli att systematiskt och regelbundet följa upp och bedöma den interna styrningen och kontrollen.

UMEÅ UNIVERSITET

Bristen kan också avse att Internrevisionen inte rapporterar granskningens resultat till myndighetsledningen enligt 9 § internrevisionsförordningen.

Brister som uppkommit efter räkenskapsårets slut kan utgöra väsentlig information som myndigheten ska redovisa i årsredovisningen, men inte i bedömningsmeningen. I beskrivningen bör det framgå vad bristen är, men universitetet behöver inte beskriva varför det är en brist eller hur den påverkar verksamheten.

7.1 Riskanalys

För att säkerställa ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll ska en riskanalys upprättas för att identifiera omständigheter som riskerar att universitetet inte kan fullgöra sina uppgifter, uppnå verksamhetens mål och uppfylla verksamhetskraven. Utifrån dessa risker ska åtgärder vidtas för att begränsa sannolikheten och konsekvensen av att riskerna inträffar. Dessa risker och åtgärder ska dokumenteras och regelbundet följas upp.

I riskanalysen kan universitetet identifiera risker i verksamheten inom flera områden, exempelvis i universitetets:

- finansiering inom tillgängliga medel,
- säkerhet i betalningar,
- förmåga till verksamhet,
- kompetensförsörjning samt
- informationssäkerhet och cybersäkerhet.

Universitetet värderar riskerna i förhållande till hur de kan påverka universitetsstyrelsens ansvar för verksamheten inför regeringen. Om riskerna påverkar ansvaret är de också väsentliga risker vilket universitetet behöver ha kontroll över. Universitetet kan hantera riskerna i verksamheten genom att acceptera dem eller vidta åtgärder om det är nödvändigt. Dessa risker presenteras i Umeå universitets riskanalys. Väsentliga åtgärder är sådana åtgärder som behövs för att myndigheten med rimlig säkerhet ska kunna fullgöra myndighetens uppgifter och nå målen för verksamheten enligt kraven som följer av ansvaret för verksamheten. Framtagandet av riskanalysen sker i dialog med universitetsledningen, ledningen för fakulteterna, Lärarhögskolan, Universitetsbiblioteket och Universitetsförvaltningen.

Bestämmelserna om riskanalys framgår av 3 § förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll.

UMEÅ UNIVERSITET

8. Övriga lagar och förordningar med krav på riskanalys

8.1 Förordningen (1995:1300) om statliga myndigheters riskhantering

En överenskommelse har träffats med Kammarkollegiet om övertagande av universitetets risker i ekonomiskt avseende samt att svara för skadereglering. En riskanalys genomförs löpande, utifrån denna riskanalys beslutas åtgärder av rektor. För att minska framtida skadekostnader genomförs riskreducerande åtgärder. Nedan följer några exempel på pågående och genomförda åtgärder:

- Upprättande av ledningssystem för informationssäkerhet och personuppgiftshantering.
- Genomförande av en inventering av risker på institutions- och enhetsnivå vartannat år samt samordning av riskanalyser.
- Utveckling av intern säkerhetsutbildning riktad till både chefer och anställda, bland annat genom utbildningssamordning mellan olika säkerhetsområden.
- Säkerhetspolicyn har setts över och reviderats.
- Utbildning av alla anställda i brandskydd- och brandsäkerhet.

Förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap i Umeå universitets Regel för krishantering anges universitetets organisation och ansvarsfördelning avseende krisberedskap och krishantering utifrån kraven i förordning 2015:1052. Denna förordning har upphävs och ersatts av Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. En översyn av regeln kommer därför att genomföras under år 2025.

För att öka beredskapen för institutioner och enheter att hantera kriser genomförs olika åtgärder. Nedan följer några exempel på åtgärder och vägledande stöd inom området:

- Utbildningar för att fortlöpande erbjuda utbildning till institutioner och enheter vad gäller krishantering.
- Övningsverksamheten för att fortlöpande kunna erbjuda övningsverksamhet vad gäller krishantering till institutioner och enheter.
- Översyn av universitetets interna information om krishantering på Intranätet Aurora.
- Vägledningsdokumentet om krishantering riktad till institutioner och enheter.

UMEÅ UNIVERSITET

8.3 Dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation)

Dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation) gäller i hela EU och har till syfte att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter så att det fria flödet av uppgifter inom Europa inte hindras. Dataskyddsförordningen liknar i många delar de regler som fanns i personuppgiftslagen men kraven på att universitetet som personuppgiftsansvarig ska kunna visa att personuppgifter behandlas korrekt inom universitetet har ökat. Umeå universitet har utsett ett dataskyddsombud och har bl.a. genomfört informationsinsatser om den nya lagstiftningen, utarbetat rutiner för de behandlades begäran om registerutdrag och skapat en ny sida på intranätet med information m.m.

8.4 Säkerhetsskyddslag (2018:585)

Säkerhetsskyddslagen gäller för den som till någon del bedriver verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som omfattas av ett för Sverige förpliktande internationellt åtagande om säkerhetsskydd (säkerhetskänslig verksamhet). Med säkerhetsskydd avses skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

Umeå universitet omfattas av säkerhetsskyddslagen och har gjort en universitetsövergripande säkerhetsskyddsanalys. I ett första steg identifierades vilka delar av Umeå universitets verksamhet som kunde bedömas vara säkerhetsskyddskänsliga. I ett andra steg gjordes en fördjupad analys i dialog med fakultets- och institutionsledningar, centrumbildningar samt enheter inom universitetsförvaltningen.

UMEÅ UNIVERSITET

Bilaga 1 Förteckning över lagar, förordningar och föreskrifter samt styrdokument som hänvisas till i systembeskrivningen

Lagar, förordningar och föreskrifter

Arbetsmiljölagen (1977:1160)

Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd

Förordning (1995:1300) om statliga myndigheters riskhantering

Förordning (1995:1300) om statliga myndigheters riskhantering

Förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll

Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap

Förvaltningslag (2017:900)

Högskoleförordning (1993:100)

Internrevisionsförordning (2006:1228)

Lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning

Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden

Myndighetsförordning (2007:515)

Säkerhetsskyddslag (2018:585)

Styrdokument

Handläggningsordning – Visselblåsning vid Umeå universitet (FS 1.1-764-22)

Instruktion för uppföljning av verksamhet och ekonomi för år 2024 (FS 1.1-1838-24)

Regel – Arbetsordning för Umeå universitet (FS 1.1-1769-23)

Regel - Rektors besluts- och delegationsordning (FS 1.1-1756-24)

Regler för institutioner, arbetsenheter, centrum och högskolor vid Umeå universitet (FS 1.1-517-18)

Vision för Umeå universitet (FS 1.1-96-19)